

Posamezna št.

Letna lista: C... am, pol leta...
 10 din., četrt leta 16 din. Izven Jugoslavije...
 Celo leto 120 din. Inzerati ali oznanila se...
 računajo po dogovoru; pri večkratnem...
 inzeriranju primeren popust. Upravištvu...
 sprejema naročnino, inzerate in reklamacije.
 Telefon interurban št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštna plačana v gotovini

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
 Uredništvo in upravištvo je v Mariboru,
 Koroška cesta št. 3 Z uredništvom se more
 sporiti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
 Rokopisi se ne vračajo.
 Nezaprite reklamacije so poštno proste.
 Telefon interurban št. 113.

54. številka.

Maribor, dne 14. maja 1928.

Letnik XV.

Naslije in njegovi zagovorniki.

Z ozirom na zelo ogroženo javno varnost v Sloveniji je izdala pokrajinska uprava naredbo glede posesti orožja in zbiranja po ulicah. Ta odredba je pametna in potrebna in če se bo dobro in vestno izvajala, tudi uspehi ne bodo izostali. Vsi pošteni in pametni ljudje se strinjajo v tem, da je potrebna največja previdnost glede dovoljenja oborožitve in da je že skrajni čas, da se orožje odvzame ljudem, ki so si ga prisvojili neopravičeno in celo iz zlobnih namenov.

V urejenih razmerah in v državah, kjer je pravi red in mir, je malo oboroženih ljudi, kulturni svet sploh odklanja orožje in če se ljudje izven oborožene sile, ki jo ima vsaka država, oborožujejo, je že dan povod za dvome o važnosti in veljavi zakonov. Razmere v državi bi se lahko presodilo že po številu izdanih orožnih listov. Kjer oblast dovolja, da se toliko in toliko civilistov oboroži, je že dokumentirano, da v državi ne zadostuje zakonito določena oborožena sila in da se javna varnost nagiba proti ničli. Pri nas je mnogo ljudi oboroženih in sedaj je potrebna celo revizija glede posesti orožja. To je znamenje neurejenih razmer in proti odredbam, ki skušajo vse to zopet urediti, se postavljajo samo oni, ki so krivi, da je prišla tako daleč.

Mi smo balkanska država, imamo odmetnike ali komite in če praznujemo Jurjevo v spomin nekdanjih ustašev proti Turkom, se že pojavijo struje in sile, ki nekdanje ustaštvo proti tujemu nasilju presadijo med brate in v domačo, skupno hišo. To je zločin in njegovi povzročitelji ali očetje so oni, ki vodijo politiko nasilja. V hiši, ki je skupno in orago plačana last treh bratov, se je naselil zlobni duh, ki ob sporih, ki so navadni in naravni med brati, tišči v roke orožje ter nagovarja na uboj. V srbskem delu naše države je že kot ostanek nekdanjih ustaških časov v navadi, da se posest orožja smatra kot znak državne polnopravnosti. Ko je na Balkanu vladal musliman, so vsi Turki z orožjem strahovali Srbe in Bolgare, ko se je pa obrnilo, je pa Srb in Bolgar z revolverjem in handžarjem strahoval Turke.

Mi Slovenci in Hrvati smo se parlamentarnim potom borili za svoje pravice, orožja nismo rabili, pač pa smo orožje odklanjali ter metali v stran, kar je bil največji udarec za habsburško nasilno politiko. Slovenija in Hrvaška je dala vojake, ki so iz avstrijskega vojnega tabora prešli na stran zaveznikov, ki so se borili tedaj v znamenju demokracije in svobode proti nasilni politiki Avstrije in Nemčije, drugi Slovenci in Hrvati so pa pokazali svoj odpor proti nasilju s tem, da so metali orožje proč v zavesti, da mora zmagati ideja miru proti nasilju.

Nasilna politika je ugonobila carsko Rusijo, Nemčijo in Avstrijo in zmagala je ideja miru, človečanstva in sprave. Imamo novo Rusijo, novo Nemčijo in novo Avstrijo ter tudi novo Bolgarijo, ki rajši odklanja dele svojega državnega telesa, kot pa bi se podajala v spore s svojimi sosedi. Plod odpora proti nasilju je tudi naša država, samo to je v našo nesrečo, da so politiki, ki hočejo po vsej sili voditi ter vladati tej skupni državi, prevzeli vse nasilne metode, ki so poprej druge države ugonobile. Nasilna politika Beograda se prav nič ne razlikuje od nasilne politike nekdanjega Dunaja in Budimpešte.

Začetniki in nosilci nasilne politike so bili demokrati in oni so tudi tisti, ki danes protestirajo proti odredbi glede posesti orožja in zbiranja po ulicah. Demokrati so skovali izjemne zakone proti izmišljenemu zarotništvu, sami pa snujejo zarotniške in teroristične organizacije v zaščito in oporo svoje stranke. Zakon o zaščiti države je v resnici zakon v zaščito policajdemokracije in režima in danes, ko postaja režim treznejši ter izdaja zakone, ki naj v imenu javne varnosti še rešijo, kar se rešiti da, so ravno demokrati oni, ki vpijejo, da je to nasilje in reakcionarstvo.

Na jugu so z revolverji hodili na volilne shode, v svoji stranki imajo ljudi, ki zahtevajo važna mesta s pozivom na svojo krvavo preteklost, in ko pride danes povelje proti sili in proti zlorabi orožja, so ravno demokrati, ki vstajajo proti temu ter rotijo celo slovensko javnost proti nekakemu »policaj-klerikalizmu.« Demokrati kličejo slovensko javnost! Ali je sploh mogoče več ironije in tudi predrznosti! — Proti naredbi za varstvo miru kličejo očetje odmetnikov in hajdukov, vzgojitelji atentatorjev in drugih nasilnikov miroljubno slovensko javnost na pomoč in na svojo stran. Demokrati zapupnik in orjunc, ki danes napade mirnega in za obram bo nesposobnega človeka, kliče jutri slovensko javnost, naj ona pozdravi nasilje in krivico. Pred javnostjo še nikdar ni hodilo toliko hinavcev in demagogov, kakor danes. In vsi, kar jih je, izhajajo iz šole policajdemokracije.

Danes kličejo slovensko javnost, kličejo in kličejo, kakor da javnost ne bi bila odgovorila že dne 18. marca. Danes jo kličejo, kakor da bi bila vsa za njimi, tedaj jo pa niso znali poklicati, ko so hoteli s sleparijo, demagogijo in hinavščino spraviti Kukovca, Žerjave in druge v parlament. Klicali so slovensko javnost, samo

da se ona ni odzvala in za vsako, količkaj pošteno stran ko, bi bilo to dovolj. Demokrati pa niso pošteni in zato še danes kličejo javnost, o kateri najboljše vedo, da ni za njimi.

Uprava, ki je s tem začela boljšo in kulturnejšo pot, da se je njih odkrivala, izdaja danes odredbe, ki naj bi zajezile poplavo balkanskega hajduštva, demokrati, ki so sejali nasilje, pa ne poznajo več svojega semena in v strahu pred žetvo kličejo javnost, ki jih je najodločnejše odklonila.

Slovensko javnost kliče Žerjav, kliče jo Kukovec in kliče jo celo kak Rehar, ki se udeležuje vseh orjunaških razbojniških pohodov. — Kaj naj slovenska javnost odgovori? — Odgovorila je pri volitvah, odgovarja sedaj v gospodarskih in drugih ozirih in kaj se da sploh še odgovoriti?! — Edino to še ostane, da sedaj policajdemokratom, ki psujejo in hujskajo proti odredbi za mir in red, pokaže, da ima batina dva kraja in da je drugi močnejši kot prvi.

Politični položaj.

Nekaj o političnem položaju. Verifikacijski odbor je dovršil svoje delo in razveljavil 3 demokratske mandate. Prihodnja seja narodne skupščine bo jutri. Ob tej priložnosti se bo potrdilo delo verifikacijskega odbora in nato bo narodna skupščina zopet odgojena do torika po binkoštih. V petek sta se mudila v Beogradu dva Radičeva odposlanca in sta konferirala s Pašičem, Jovanovičem, dr. Pelešem in z Jugoslovanskim klubom. V Zagrebu se je posvetoval te dni dalje časa z Radičem dr. Korošec. Pogajanja dr. Korošca z radikalnim klubom so se začela danes v Beogradu. Dr. Korošec bo predložil radikalom zahteve revizionističnega bloka.

Nasilje napram demokratom. Dr. Žerjav in dr. Kukovec sta propadla pri volitvah, ker nista dosegla količnika. Oba sta se pritožila radi propasti na verifikacijski odbor v Beograd, ki je pa seve čisto upravičeno in postavno zavrnili obe neosnovani in po policajdemokratsko iz trte izvirni pritožbi. Sedaj po končnoveljavnosti odločitvi verifikacijskega odbora, ko je splaval za Žerjavo in Kukovca zadnji up po ved, pa čitamo po »Taboru« in »Jutru« o groznem nasilju, ki se je pri volitvah izvajalo ravno proti Kukovcu in Žerjavu. Seve, so to same demokratske lažitrditve brez vsakega dokaza ali konkretnega slučaja. Ako bi se bila zgodila za časa volitev demokratom najmanjša krivica, bi bili kričali, da bi jih bili slišali v Londonu, a o kakih krivicah in nasilju ni bilo niti govora, bajke o terorju si izmišljujeta Žerjav in Kukovec sedaj, ko so se njima zaprla vrata v parlament in do vladnih korit za vedno.

O »mili« nam osebi dr. Kukovca priše sobotni »Tabor« tako-le: »Dr. Kukovecva oseba je takorekoč tesno zvezana s pojmom mariborske oblasti in mariborskega okrožja, v katerem je politično izbojeval najtežje boje skozi 20 let proti Nemcem, klerikalcem in drugim nasprotnikom.« Tako duševni invalid »Tabor« in mi bi še samo dodali to-le: Prav radi verjamemo, da je bila dr. Kukovecva obilna osebnost s pojmom mariborske oblasti združena tako tesno, da je baš radi nje prepeljal g. Kukovec ude svojega nesrečnega rojstva iz Celja v Maribor in se tukaj v duhu vsedel na prestol velikega župana. Da, da, g. dr. Kukovec je bil v svoji policajdemokratski obsežni fantaziji najtesnejše spojen s pojmom mariborske oblasti, a ta tesna spojitev se je dr. Kukovcu sedaj po volitvah menda tudi v njegovi fantaziji razblinila. Kar se pa tiče dr. Kukovecavih 20 letnih zmag, pa nam ni znana prav nobena. Vemo samo to, da je dr. Kukovec v bojih s klerikalci doslej dosledno pogorel in pri zadnjih volitvah pa čisto propadel. Z Nemci pa se dr. Kukovec ni bojeval, ampak se je z njimi celo družil v graškem deželnem zboru, po preobratu je Avstrijcem ponudil Radgono in še danes tiska dr. Kukovecva Mariborska tiskarna nemško Marburgerco. — Toliko kot komentar k »mili« osebnosti g. dr. Kukovca, ki je bil do zadnjih volitev tako tesno spojen z mariborsko oblastjo in ki se je celih 20 let čisto brez uspešno boril proti klerikalcem. Sedaj pa lahko opusti dr. Kukovec vse vezi z mariborsko oblastjo in njegov zadnji volilni spopad s klerikalci je bil zanj tako porazen, da se dr. Kukovec nikdar več ne bo spuščal v boj s klerikalci.

Demokratski mandati in ruski begunci. Dokler so bili demokrati na vladi, so prikrojili volilni zakon na tako zviti način, da je bilo vsem jasno, da to delajo samo za to, da se dokopljejo do večjega števila mandatov. Zlasti je bilo to očividno, ko so oni vzlic ustavnim odredbam zasigurali pravico do glasovanja Rusom, ki se nahajajo v naši državi. V resnici so bili vsi Rusi vpisani v volilne imenike. Demokrati so zlasti na Hrvaškem upali, da bodo ti Rusi glasovali za nje in tako oslabil Hrvate. Po končanih volitvah se je videlo, da ta ruska pomoč ni tako izdatna, kot so se je nadejali demokrati. Zlasti so odrekli Rusi na Hrvaškem, kjer so demokratje ravno na Ruse največ zaupali. »Hrvat« pravi, da so demokrati izposlovali pravo glasovanje za Ruse, da pomagajo dr. Ribarju do mandata, ker ravno v virovi-

tički županiji, v kateri je kandidiral dr. Ribar, živi največ Rusov. V tej županiji ni bil niti eden Rus izpuščen iz volilnega imenika. Toda dr. Ribar vseeno ni bil izvoljen, dasi je glasovalo 800 Rusov. Do količnika mu je manjkalo 70 glasov. Dr. Ribar se pa sedaj ne more pomiriti z usodo in intrigira na vse kriplje, da pride do mandata. Na verifikacijski odbor je vložil pritožbo in zahteva, da se mu dodeli mandat, ker so se baje volitve vršile protipostavno. Interesantno je, kako pojmujejo sedaj demokratje volitve v tem okraju kot protipostavne. Oni pravijo: pri volitvah je glasovalo 800 ruskih beguncev. Rusi pa nimajo pravice glasovanja, ker niso naši državljani. Zato se mora od skupnega števila glasov odvzeti 800 ruskih glasov, pa se na ta način pride do manjšega količnika in dr. Ribar bi bil izvoljen. S to tezo so nastopili demokratje v verifikacijskem odboru, kjer pa so naleteli na odpor radikalov, ki bi na ta način izgubili tudi precej glasov, kajti Rusi gotovo niso glasovali za Radiča, ki se navdušujejo za sovjete. Škoda bi imeli samo radikali in demokrati, Radič bi pa s tem samo pridobil. Ker pa je zahteva demokratov smešna že radi tega, da naj se uničijo glasovi Rusov samo v eni županiji, jo je verifikacijski odbor odklonil, ter bo razpravljaj o Ribarjevem mandatu šele, ko bodo Radičevi poslanci prišli v parlament in dali svoje poverilnice verifikacijskemu odboru. Vsekakor je to nečuvna drznost demokratov, da pridejo s tako neumnim predlogom, ker jim je moralo biti jasno, da verifikacijski odbor ne bo tega upošteval.

Po svetu.

Zapadna evropska varnost, toliko proslavljena in opevana, se je pokazala tudi v tem, da so v četrtek na praznik fašisti prišli v hotel v Lausannu, kjer je stanovala ruska delegacija, ter ubili predsednika Vorovskega in oba sočlana težko ranili. Švicarska vlada sedaj izdaja vsakomogočne komunikacije, samo tega ne pove, da so morilci parlamentarcev ljudje, ki so sploh mirnemu in družabnemu življenju zrastle čez glavo.

Letna penzija invalidov s 100 invalidnosti znaša v Avstriji in Nemčiji manj kot pri nas, v Belgiji 2400 frankov (60.000 naših K), na Francoskem 3400 frankov (85.000 naših K), v Italiji 3180 lir (56.000 naših K), na Češkem 1800 čeških K (20.000 naših K), v Ameriki 360 dolarjev (133.920 naših K), pri nas pa 1032 dinarjev oziroma kron. Dodatki za otroke znašajo pri nas 96 D. oziroma K, na Francoskem 30—300 frankov (1 frank je 25 K), v Čehoslovaški 36—180 čeških K (1 češka K je 11 naših K), z ozirom na odstotek invalidnosti v Ameriki 120 dolarjev (1 dolar je 372 K), v Italiji 100 lir za prvega, 75 lir za drugega, 50 lir za tretjega otroka (1 lira je 18 K).

Ali smo — ali nismo?

»Narod« od 3. t. m. je sporočil po nekem srbskem listu vsem Slovincem, da niso bili do preobrata nikak narod, še manj pa zgodovinski narod. Pred vojno so životali Slovenci kakor muhe enodnevnice, čakajoč samo ure, da jih pomete nemški veter s pozorišča sveta. Ta veter bi bil gotovo zapihal, ako bi bila zmagala v svetovni vojni Nemčija. Torej letos 1. 1923 bi ne bilo več Slovencev na svetu, ampak bi se šopirili po naših krajih pruski junjerji in naši kmetje bi že bili pristni Švabi in bi kuhali mesto poštenih žgancev pristne — švabske cmoke in bi jih zalivali mesto z ocvirki, z bavarskim pivom. A glejte, prišlo je drugače. Srbi so predrlj s svojimi zavezniki solunsko fronto; osvobodili so nas in so nas napravili čez noč iz enodnevnice za zgodovinski narod ter so nas kot takega pokazali Evropi. Samo Srbom in njihovim zaveznikom se imamo zahvaliti, da smo postali s preobratom narod in da leta 1923 še živimo kot Slovenci ob svojih žgancih in nismo Švabi in ne poznamo njihovih tehničnih cموkov. Zato pa moramo biti lepo pridni in ponosni, da nismo več muhe enodnevnice, ampak narod, po milosti osvobodilcev že celo zgodovinski narod od dneva osvobođenja.

Tako nas poučuje naš očka »Narod.« Ne vemo, ali je ta očka v svoji starosti res že postal otročji, ali pa smatra nas samo za otroke in nam hoče pripovedovati samo bajko. Kajti do takih trditvev more priti le oni, ki nas ne pozna, ali pa nas v svojem napuhu ali gnjevu noče priznati. Da piše kaj takega omenjeni srbski demokratski list, se vspriče izdala volitev in današnje situacije v državi nikakor ne čudimo in smatramo trditve lista samo za onemoglo, otroško psovko. A da starina »Narod« verjame in piše kaj takega, to že ni več psovnanje, ampak duševna onemoglost in popolna moralna propalost.

Nočemo dokazovati, da smo tudi mi Slovenci zgodovinski narod, ker se nam zdi otročje to dokazovanje. Vsak otrok že ve, koliko stoletij že gospodarimo na svoji posesti; da smo imeli svoje kneze in vojvode, in smo včasih pošteno udarili s pestjo v knjigo zgodovine. — Seveda, srbskemu dopisniku pač ni znano vse to, ker nima niti pojma o naši zgodovini, ker je enostavno še

nikoli ni čital in je njemu srbska običajna fraza «svabski hlapeci» obenem tudi vsa slovnska zgodovina. Da mi smo ponosni na svojo zgodovino in si je ne pustimo blatiti od nikogar. Da so nas zasužnjili Nemci in smo robovali tisoč let, to nam ne jemlje nikoli znamenja zgodovinskega naroda. Tudi Srbi, ki se toliko ponašajo s svojo zgodovino, so robovali stoletja še hujšemu in sramotnejšemu sovražniku kot mi. Z isto pravico bi mogli tedaj tudi mi Srbom očitati, da niso zgodovinski narod. In tudi Čehom in Poljakom in Rumunom in Italijanom — to se pravi vsem narodom celega sveta.

Kajti ni naroda na svetu, ki ga ni že enkrat premagal drugi narod in mu ni moral gotovi čas sužiti. Torej po nazorih srbskega demokrata in «Naroda» ni na svetu zgodovinskih narodov. Če jih ni, pa tudi slovenskega ni treba.

Otročja in nevdružna se nam zdi tudi trditev, da nas je rešil nemškega poplavljenja samo ziom solunske fronte, ki se pri nas v nji tolikokrat in tolikokrat ponavlja kakor v Italiji o največji laški žrghi na Piavi. V njih ne govori resnice o veliki revoluciji, ki je vrela po vseh dušah avstrijskih Slovanov že davno pred omenjenima dvema zlomoma. Vsak Slovenec je vedel, da pride polom, a ne od zunaj, ampak od znotraj — od nas samih. Krekova zgodovinska majska deklaracija je bilo jedro, je bil vulkan narodne revolucije, ki je izbruhnila in je bila edina povod zloma solunskega in pijavskega. Treba ni bilo zaveznikov, da nas osvobodijo. Osvobodili smo se sami in zavezniki so bili samo indirektni povod naše osvoboditve. Tega prepričanja si ne damo vzeti, ker smo preveč ponosni na svojo lastno zmago, ponosni z isto pravico, kot Srbi na Solun in Italijani na svojo «veliko» Piavo.

Še smešnejša se nam zdi trditev, da bi Slovenci izginili z zemeljske površja v slučaju, da je Nemčija prevladala v svetovni vojni. Srbski demokratje in z njimi tudi «Narod» so o tem sveto prepričani. Spominjamo se, da so med vojno ponavljali to frazo avstrijski Velenemci. Pomilovalno smo se morali posmehovati in v javnosti nismo hoteli niti reagirati na to otročarijo. Požirali so nas tisoč let, a so nas požrli komaj stotisoč, a še to v času, ko ni bilo pri nas o narodni silni zavesti niti govora. Pa da bi nas zdaj požrli, ko je naša odpornost, kultura, samozavest, na višku? Ej, kdo bi mogel verjeti? Kdo drugi, kot naš očka «Narod», ki je že menda obupal sam nad seboj in nad svojo stranko ter je že sit svojega brezplodnega življenja in bi rad omahnil kot trhel hrast, ki vzdihuje že leta in leta brez sadu.

Srbskemu demokratskemu poznavalcu Slovencev pa priporočamo Grudnovo «Zgodovino slov. naroda». Prišla mu bo prilično dobro. Spoznal bo pomen zgodovine in bo uvidel, da zgodovino ne delajo samo handžarji in komitaši, ampak nekaj vse kaj drugega. Bili smo Slovenci in ostanemo Slovenci. Božja volja nas je poklicala v svobodo in svobodni tudi hočemo ostati. Dolgo smo se borili za svobodo; če bi bili pa propadli v svetovni vojni in bi nas zdaj spet tlačili Nemci, mislimo, da bi ne bili sami, ampak bi bili z nami tudi naši bratje Srbi, po katerih hrbtih bi gradili Nemci — kakor po našin — svoj utopistični velenemški most do Soluna. J. V.

Dnevne novice.

Vse p. n. gg. duhovnike, ki želijo na dan Marijanskega shoda biti gostje misijonarjev, prosimo, naj blagovolijo to kmalu sporočiti na naslov: Misijonarji, Sv. Jožef, Celje.

Izredno stanje v Sloveniji. «Jutro» piše sledeče: Strah pred Orjuno je v kosteh klerikalcem. Prva njihova zahteva, ko so se zavezali podpirati homogeno radikalno vlado, je bila: razpust Orjune. Dokler pa to ne gre, naj se vsaj razoroži. In tako je veliki župan dr. Lukan izdal dekret, s kojim se odreja razoroženje vseh oseb do 30. leta in obenem revizija orožnih listov tudi za starejše ljudi. Izdalo to seveda ne bo nič. Kakor je videti, je SLS že začela s policijskim režimom. Tako «Jutro» in po njegovem mnenju je to policijski režim, ako se tolovajskim orjuncem odvzame orožje in ako se bo v takih razbojniške poškodovale tuje lastnine in osebne varnosti pod ključ. Demokratske stranke se sedaj držijo edinole dobro plačani kriminalni tipi, ki spadajo vsi v zapor in če se bo te pošteno prijelo, bo ta korak vlade samo v povzdigo državnega ugleda in veliko zadoščenje za vse ljudske mase, ki so vsled policijske demokratsko-orjunske nasilja razburkane do skrajnosti. Tako je torej z izrednim stanjem v Sloveniji in s SLS policijskim režimom.

Orjuna ima svoj orden. Zagrebška Orjuna poroča, da je predsednik centralnega odbora dr. Mirko Korolija v Zagrebu odlikoval z redom zelenega zmaja dva člana zagrebške Orjune. Ta dva orjunca sta se doslej najbolj odlikovala glede razbojniških pretefov in radi tega bo dičil njuni prsi sedaj orjunski zeleni zmaj. — Odlikovanje razbojnikov, nočnih vlomilcev, občestni pretepačev in kričačev je mogoče samo pri nas in gotovo nikjer drugod na svetu. Nič se ne bomo čudili, ako bo dr. Korolija prišel lepega dne v Maribor in delil zelenega zmaja vsem onim, ki so razbili Cirilovo tiskarno, vrgli bombo v Slov. Bistrici, težko poškodovali invalida Goleca, prebatinili dve ženski itd. Da, da, žalostna nam majka, ker si tolovaji delijo med seboj odlikovanja za izvršena divjaštva. Kulturna je pa naša napredna inteligenca pod svobodnim solncec danes tako, kot še ni bila nikoli!

Orjunaška pravičnost. V nekaterih okrajih v Liki vlada silna lakota, ker je lansko leto vsled suše propadla vsa žetev. Tem bednim krajem je prihitela na pomoč javna usmiljenost, ter se zbirajo po celi Hrvatski darovi za gladujoče prebivalce Like. Poslanih je že

velik vagonov koruze in drugih živil, da se tem bednikom vsaj nekoliko odpomore. Sedaj pa so začeli nekateri elementi bedni položaj naroda izrabljati v najgrše politične namene na ta način, da dele živez samo svojim pristašem, dočim drugim ljudem ne preostaja drugega, kot umreti od lakote, ako se nočejo pokoriti tem zločincem ter izpremeniti svoje politično mišljenje. V lapački okraj, kjer vlada največji glad, je komiti za pomoč gladujočim poslal 1 vagon koruze, katero bi moral okrajni predstojnik razdeliti med najpotrebnejše prebivalstvo. On pa je to celo stvar prepustil tamošnjim Orjuni, ki je koruzo razdelila izključno demokratskim privržencem in to celo demokratskim židovskim trgovcem, ki so potem prodajali koruzo za drag denar siromašnemu ljudstvu. Radičevi in radikalni privrženci niso dobili niti zrna, dasi tvorijo ravno ti najbolj siromašne sloje v Liki. Višek predrznosti pa je pokazala Orjuna, ko je rekla, da je to koruzo poslal sam Pribečevič svojim zvestim volilec. Orjuna je s tem pokazala, da ni nobena patriotska organizacija, temveč popolnoma slepo, teroristično orožje v rokah policijske demokratov, in njihovega Pribečeviča.

Tragedija optantov iz Batanje. Leta 1919 je poslala naša vlada v Batanjo na Madžarskem svoje ljudi, da nagevorijo tamošnje Srbe, naj optirajo za Jugoslavijo, ker dobijo, kakor hitro se preselijo, na posestvu grofa Choteka 8000 ha zemlje. Batanji so optirali, a ko so imeli priti v Jugoslavijo, je vlada odpravila sekvester nad posestvom grofa Choteka. Pri odpravi sekvestra so gotovi veljaki zaslužili lepe svote, za optante je pa vlada določila Ovčje polje. Kako je izgledala kolonizacija na Ovčjem polju, smo že poročali, sedaj pa treba še to pristaviti, da so optanti vse svoje prodali na Madžarskem za maloveradne madžarske krome in da so samo najpotrebnejše prinesli s seboj v Jugoslavijo. V Batanji so Srbi dobro živeli, imeli so rodovitna polja, ko so pa prišli na Ovčje polje, so dobili slabo zemljo in oblasti so jim še svetovale, naj ne hodijo brez orožja na polje, ker je vse polno komitov. Oblast od svoje strani ni prav ničesar ukrenila, da jim olajša prehod od dobrega na slabo in celo na najslabše ob splošnem pomanjkanju in največji nevarnosti za posest in življenje. Na pustem Ovčjem polju je optantom že čez par dni zmanjkalo hrane. Vse, kar so prinesli s seboj, so porabili, a na novo živeza ni nikjer dobiti. Na vse strani so prosili pomoči in dobri ljudje iz Bačke so jim res poslali dva vagona koruze. Ko so pa sestradani optanti prihiteli, da to koruzo prevzamejo na postaji, se je zahtevalo od njih 43.000 din. za stroške. To je optante tako ogorčilo, da so zapustili Ovčje polje ter odšli v Novi Sad. Tu so jih končno poslali na posestvo grofa Choteka ter nastanili po hlevih. Sedaj pa čakajo po teh hlevih na dovoljenje, da si za svoj denar nakupijo zemljo po Vojvodini. Na Ovčjem polju je ostalo še 170 rodbin v najbednejšem stanju. Seveda se okrog teh siromakov neprestano plazijo domačini, da izmolzejo iz njih še tisto malo, kar imajo. Eni jih strašijo s komiti, drugi pa svetujejo, da bi bilo bolje izseliti se v Argentinijo. Ko je bila deputacija teh prevaranih in zapuščenih revežev pri ministru za agrarno reformo Kostu Miletiču, se je ta baje izrazil, da nima za njih niti minute na razpolago.

Invalidske zadeve. Ker so se pri zadnjem pregledu invalidov izvršile mnoge krivice in se je vsled tega vložilo mnogo pritožb, je bilo ministrstvo socialne politike primorano odrediti ponovni pregled invalidov. Zastopniki invalidskih organizacij bodo pri tem pregledu pazili, da se ne bodo kratile pravice invalidov in se bodo v vsakem slučaju, kjer se ne bo pravilno postopalo, vložila pritožba in opozorilo poslance. Država naj da invalidom, kar jim gre, varčuje naj drugod ima dovolj prilike zato.

Naša reparacijska komisija v Wiesbaden-u. Beograjska «Pravda» prinaša dopis iz Wiesbadena ter hoče z njim dokazati, da našo državo več stanejo razni «strokovnjaki», ki so bili odposlani, da prevzamejo vojno odškodnino, kot je to vredno, kar so naši siromaki prejeli od sedaj od priznane odškodnine. Dopis trdi, da je komisija v Wiesbadenu sestavljena po samih protekcijskih, da dobivajo njeni člani plačo v zlatih frankih (po 2500—4000 frankov mesečno), da nič ne delajo in da pri tem še špekulirajo na račun države ter se bogatijo. Nekatere so morali radi raznih skandalov že odpustiti. Drugi, ki so ostali, pa tudi niso bolj, ali so pa vsaj za svoje delo popolnoma nesposobni.

Afero z vojaškim suknom razkrivajo nekateri beograjski listi. Velike količine sukna naj bi bil prodal neki londonski židov po posredovanju Pašičevega sina in to sukno naj bi sedaj minister financ dr. Stojadinovič plačal ter odstopil vojnemu ministrstvu v uporabo, čotudi je sukno silno drago, pri tem pa preležano, razjedeno od moljev in tako skoraj neporabno. Radikalni listi vse to zanikajo ter namigujejo na neko drugo liferacijo vojaškega sukna iz Dunaja po posredovanju nekih drugih oseb. — Pri liferacijah se goljufa, to je gotovo, ker se pa uganja korupcija od raznih strani v «porodici», se take afere doslej še niso razčistile, temveč v skupnem interesu potlačile.

Zaslužena kazen. (Dopis iz Ruš). Zaslužena kazen je zadel pri sodišču zakonca Petra in Marijo Obrovnik. Trosila sta proti našemu priljubljenemu gospodu županiku Iliu žaljive vesti, skrila sta se celo za anonimnost. Ko pa se ju je poklicalo k sodišču na odgovor, sta vse hitro preklicala in obžalovala in prosila za odpustanje. Vrhu tega morata plačati veliko stroškov. Le veliko dušnostno gospoda župnika se imata zahvaliti, da nista šla v zapor.

Najlepše darilo za birmance je lep rožni vence in lep molitvenik. Botre opozarjamo, da ima Tiskarna sv. Cirila v Mariboru veliko izbiro takih molitvenikov in rožnih vencev po primeroma zelo nizkih cenah, zato

vsem botrom toplo priporočamo, da si v Cirilovi tiskarni nakupijo ta darila. Dobijo jih tudi lahko po pošti.

Iz Celja.

Talega denarnega zavoda pač ne bomo podpirali! Iz Celja nam poročajo: Naši demokrati so iz gole sebičnosti spremenili staro Posojilnico v Narodnem domu v demniško družbo, pri kateri bodo nikdar sili liberalni advokati za svoj denar dobivali 15% obresti in si za svoje «delo» dovoljevali visoke nagrade. Gg. so pozabili, da so zavod ustanovili slovenski kmetje, da so vloge prinašali slovenski kmetje, da so obresti plačevali slovenski kmetje, šli so in zavod pretvorili v banko, ki bo v hasek le advokatu dr. Sernecu in njegovi zlahti, ki bo letno zaslužila stotisoče in stotisoče, dočim bo moral posojilojemalec dva- do trikrat višje obresti plačevati, kakor jih je plačeval prej, ko je bila Posojilnica za druga. Pri Posojilnici, ki je postala banka, ne jamčijo več člani, zato je najboljšje, da vlagatelji dvignejo svoje vloge, ker je znano, da se banke spuščajo v razne špekulacije. Dr. Sernece noče nas imeti, zato nam je vzel Posojilnico in jo dal v roke ljudem, ki ne marajo kmeta in delavca, mi pa bomo naše vloge dvignili in naložili v zavodih, ki zastopajo koristi najširših slojev. Dr. Sernece je proglašil za uradno glasilo Posojilnice v Narodnem domu liberalna časopisa «Slov. Narod» in «Nova doba» v trdni nadi, da bodo uredniki in dopisniki teh listov zalagali njegovo novo banko z denarjem. Slučaj v Celju nam priča, kam pridemo, ako bi liberalci dobili denarne zavode v svoje roke. Liberalcec pozna le svoj žep, mali kmet, obrtnik, trgovec itd., ki potrebuje cen denar, ne more pričakovati od liberalcev pomoči, liberalcec želi, da draginja eš narašča, ker zvišuje obrestne mere — to je bil namreč povod za spremembo Posojilnice v banko — podraži blago in izdelke. Prav žalostno je, da so gospodje, ki so izvršili spremembo starega zavoda — funkcionarji liberalne Zdržne zveze v Celju, ki dobiva podporo od kmetijskega ministrstva! —

Celje. Mladinsko igro «Pogumni Tonček v kraljestvu vil» priredi šola celjskih šolskih sester s sodelovanjem deške okoliške šole v soboto, dne 26. maja, ob osmih zvečer in v nedeljo, dne 27. maja, ob štirih popoldne v veliki dvorani Narodnega doma. — Ta mladinska vprizoritve je nekaj novega, zelo lepa in se je v Mariboru in Ljubljani igrala z velikim uspehom. Čisti dobiček se uporabi v šolske namene. Uljudno vabimo na to ljubko mladinsko prireditev Vas meščane, ki vedno radi obiskujete naše predstave, in tudi Vi, dobri okoličani, pridite gotovo, da bode udeležba tem obilnejša. Bodite prepričani, da storite s podpiranjem naše prireditev veliko dobroto in da so podpore namenjene šoli hvaležno naklonjeni zneski, ki bodo obrodili dobrega sadu v prid naši učeci se mladini.

Iz Slov. Bistrice.

Slov. Bistrica. In vendar so prišli novi zvonovi! V soboto so vzbujali pozornost ljudi v Mariboru na Grajskem trgu, ko so se Bistričani pripravljali, da jih slovesno odpeljejo domov Veličasten je bil sprejem novih zvonov v Slov. Bistrici! V nedeljo so bili blagoslovljeni štirje novi zvonovi za župnijsko cerkev, eden pa za podružnico Matere božje. Blagoslovil — je ob veliki asistenci duhovnikov in vernega ljudstva premil. g. kapiteljski vikar dr. Matek, ki je imel tudi slovesno sv. mašo in pridigo. Po cerkvenem opravilu je zbral preč. g. dekan Cerjak botre, goste in dobrotnike okrog svoje gostoljubne mize. Vrstili so se pri tej priložnosti razni govorniki, med katerimi sta vzbujala posebno pozornost g. Pinter in g. Gril. G. Pinter je izrazil željo, da bi harmonično uglašeni zvonovi vzbudili zopet prepotrebno harmonijo med Bistričani, katero so kalili žalostni dogodki zadnjega časa. G. Gril je z radostjo pozdravil to misel ter povdarjal, da v mestu in okolici zopet lahko pride do ljubega miru, treba je le, da se trezni možje raznih strank zberejo na posvet ter z obojestranskim popuščanjem zopet pridejo do harmoničnega občevanja in sodelovanja v korist ljudstva, izginiti pa mora vse, kar izziva in po nepotrebnem razburja duhove. Upajmo, da bodo novi zvonovi prinesli nazaj zopet pomirjenje razburjenih duhov.

Orjunci streljali v Marijino soho. Iz Slov. Bistrice nam poročajo: O divjaškem in krvavem napadu orjunccev v Slov. Bistrici ste veliko in verodostojno poročali, a na nekaj pa je pozabil naš slovenjebistriški poročevalec. Pred Pinterjevo trgovino v Slov. Bistrici stoji soha z Marijinim kipom. Ta soha je imela pod rajno Avstrijo dva nemška napisa in sicer, kedaj in od koga je bila renovirana. Ta nemški napis so leta 1918 prebarvali, a je sedaj po letih barva toliko prebledela, da se izpod nje megleno vidita oba nemška napisa. Te nemške črke na Marijini sohi so orjuncce tako zbudile v oči, da so začeli v soho streljati iz revolverjev. Bogzna koliko strelcev je bilo izstreljenih na soho, ki pa niso vsi zadeli, ampak strčali dalje in pobili na Pinterjevi trgovini šipe. Danes je čisto natanko ugotovljeno in dokazano, da so ravno ti strelci, ki so bili namenjeni Marijinemu kipu, razbili šipe na Pinterjevi trgovini. Streljanje orjunccev v Marijini kip je zopet eno debelo poglavje iz njihove kanibalske kulture in katerega si more naše dobro in verno ljudstvo prav trajno zapomniti.

Trgovce Pinter v Slov. Bistrici nam javlja, da je že odpustil iz svoje trgovine nastavljenca, ki so bili organizirani orjunci. Ta nastop gospoda Pinterja je zelo hvalevreden in energičen. Ako bo gospod Pinter še pošteno zlasal in poboljšal svojega orjunaškega sina, potem pa bomo z njim govorili čisto drugače in zopet v prijateljskem tonu.

Slovenjebistričani, pogledajte si natančneje vašega župana — demokrata in trgovca Omerzo. Gospod župan Omerzo je podporni član Orjune, ker za akcijski odbor je že prestar in bi za prepeški in razbijalni posel ne bil «tauglih». Slovenjebistričani in okoličani, pa si dobro zapomnite, da je Omerzo demokrat, orjunc in trgovec, ki živi od denarja, katerega mu nosite v trgovino v Bistričani in okoličani, ki ste vsi proti Orjuni. Imamo v Slov. Bistrici še več drugih trgovin, katerih lastniki niso razbojniški orjunci in teh se bomo odslej oklepali, ne pa demokratskih in orjunskih!

Slov. Bistrica. Gospod župan Omerzu so se bili pa zadnjič hudo razjezili, ker smo jim prinesli pod nos njihovo «čisto» narodno zavednost iz preteklega časa. Ja, ja, je že bridko kaj takega v sedanjih časih za vse tiste, ki vsled svojega trgovskega poklica trgujejo tudi s prepričanjem. In najhujše je, če so še kakšne žive in tudi neme priče iz tistih časov! G. Omerzo! Ker smo dobrodušni ljudje, vam nekaj svetujemo: Brž ko dobiš v roke to «Siražo» tečite domov in skrijte tisto neko pričo, ki govori zoper vas (če je še niste?). Saj veste, kaj mislimo? No, tisti pečenj široki nemški turnarski trak, ki ste ga tako ponosno nosili kot nemški turner v nekdanjih «lepih» časih v Slov. Bistrici. V njega zavijte tudi orjunski znak, ki vas že peče. Frankturtarica in orjunski znak — lepa družba! Prej nemški turnar — danes Sokol in jugoslovanski nacionalist! — Ho-ho! Zdrirravooool!

Ko je dr. Pučnik čital, da je on duševni oče slovenjebistriške Orjune, ga je prijel strah in je začel jamrati, češ, niti doma ni bil tisti večer. Resnično ni bil doma — on in vedno sladki gospod notar sta se dala tisti večer povabiti v gorico gospoda Vošnjaka! Obšel jih je bil namreč hud strah: kaj bo, če se kaj zgodi? Kdo bo odgovoren? Bežimo rajši! Saj imamo kleče, kaj ne, gospod dr.? Zakaj smo si pa plačali koncipijentja?! Pa čisto nič ne pomaga ta izgovor! Mi vemo, gospod doktor, da ste bili dan pred orjunskim zločinom v Mariboru. Mi vemo, da ste bili na predvečer zločina tudi vi in g. notar na orjunski seji pri županu Omerzu. Na tisti seji ste pogovorili zločin za drugi večer — po načrtu, ki ste ga prinesli iz Maribora! Smo vam dosti povedali? Razumete?!

17 Maribora

SEJA MARIBORSKEGA OBČINSKEGA SVETA.

Maribor, 11. maja.

Za overovatelja je župan imenoval obč. svetnika Veroneka (SLS) in Hojnika (soc.). Župan prečita interpelacijo socialista Bahuna in tovarišev radi samovoljne adaptacije v mestni klavnici, katero je izvršil na lastno roko ravnatelj Kern. Bahun zahteva, da se mora tisti Kern v preiskavo. Izvoli naj se štiričlanska komisija, ki bo preiskala nepravilno Kernovo delovanje. Pri razpravi se je pokazalo, da so Bahunove informacije šepave in Bahun je z dolgim nosom preklical svojo zahtevo.

Obč. svetnik NSS dr. Rudolf Ravnik piše županu, da odlaga svoj mandat, ker je izstopil iz Narodno socialistične stranke v radikalno stranko. Na njegovo mesto pride davčni upravitelj Anton Rehar. Bivši podžupan in načelnik kluba NSS Roglič pohvali odstop dr. Ravnika, a izraža svojo žalost, da sta dva obč. svetnika iz kluba NSS prestopila v klub SLS. Tudi drugi obč. svetniki, posebno v vrstah JDS so mrmrali, ker postaja SLS brez volitev v občinskem svetu vedno številnejša. Ako gospod župan Grčar ne bo kmalu demisioniral, se zna zgoditi, da bo klub SLS na svojih starih prostorih imel premalo prostora.

Ker je prestavljen, je izgubil svoj mandat socialistični obč. svetnik Tanc. Na njegovo mesto pride nadspovednik Simon Loger.

Čehoslovaška Liga bo posetila v najbližjem času Maribor in župan predlaga, da se brate Čehi častno pogosti. Priredi se naj banke, katerega plača mestna občina. Dr. Sernec predlaga v ta namen 1000 din., kar pa se zdi gospodu županu premalo. Tudi vodja socialistov Bahun je mnenja, da je treba take goste sijajno pogostiti in se v takih slučajih ne sme štediti — (mrmranje med delavstvom na galeriji).

Po daljši razpravi so socialisti in demokrati sklenili, da se župana pooblasti, naj naroči za brate Čehi sijajni obed.

Župan poroča, da je odbor za prenos judenburških žrtev v domovino zaprosil za denarno podporo. Soglasno se sklene, da se izbere ožji odbor, ki bo potrebno pripravil, da se judenburški junaki na povratku v domovino v Mariboru primerno sprejmejo. Dr. Leskovar povdarja v imenu kluba SLS, da je naša stranka za to, da se proslava judenburških žrtev izvrši najveličastnejše. To pa povdarjamo radi tega, ker so bili judenburški junaki eni izmed tistih velikih naših čimteljev, ki so že davno pred preobratom delovali za osvobodjenje slovenskega naroda izpod tujega jarma. Pokret slovenskih fantov v Judenburgu v letu 1917 je jasen dokaz, da smo se Slovenci pravzaprav sami osvobodili. V ožji odbor so izvoljeni dr. Leskovar (SLS), Kežar (JDS), Roglič (NSS) in Druzovič (JSDS).

Srbsko pevsko društvo Stankovič priredi v torko v Mariboru koncert. Župan predlaga, da se da društvu denotna podpora. Roglič je mnenja, da se za Stankoviču toliko, kol drugim društvom, ki so priredila v Mariboru koncerte. Sprejel se je predlog svetnika Rogliča, da se dovoli 1000 din. Dr. Leskovar je v debati omenil, da je klub SLS sicer za to, da se bratsko društvo primerno sprejme, a za toliko podpor mestna občina v proračunu nima predvidenih postavk.

Župan poroča, naj bi se izkupiček za tri prodana

zemljišča posodil električnemu podjetju proti navadnemu obrestovanju. Sprejeto.

Obrtna centrala proda mestni občini 61 komadov šolskih klopov po 300 K. Sprejeto!

Bahun interpelira župana, zakaj mesto umrlega soc. svetnika Postraka ni bil pozvan njegov namestnik, župan mu odgovarja, da je bil na mesto Postraka pozvan železničar Laufer, ki se pa povabilu ni odzval. Bahun je doživel še drugo blamažo. Spravil se je nad našega dr. Leskovarja, češ, da že sedi nad eno leto na nekem aktu glede mestne klavnice. Sam župan Grčar je osmešil svojega sodruga Bahuna, da je slabo informiran, ker dotičnega akta nima klerikalec dr. Leskovar, ampak bivši socialista Lojze Slanovec.

V imenu obrtnega odseka poroča Vilko Weixl o občinski mesnici, ki je poslovala leta 1922 in katero je mestna občina ob novem letu 1923 radi znanih zadev opustila. Zadeva o občinski mesnici še danes ni jasna, kakor je razvidno iz referentovega poročila ter izvajan prof. dr. Rostoharja in Rogliča. Značilno za to mestno podjetje je dejstvo, da ni bilo pri mesnici nobene prave kontrole. Dotični mesar, ki je bil nastavljen pri mesnici je kupoval živino po posebnih mešetarijah, ali pa za drag denar pri verižnikih v Mariboru. Večkrat se je celo zgodilo, da so odjemalci v občinski mesnici dobili meso, katero je uprava obč. mesnice kupila pri mesarjih. Tako meso je bilo določeno za napravo klobas, a v občinski mesnici so ga ponujali občinstvu. Vsled teh razmer je postala obč. mesnica nemogoča. Če bi bilo vodstvo in kontrola dobra, bi se bilo podjetje gotovo obneslo. Tako pa je tudi občinska mesnica zapustila one neljube posledice, kakor rajni Šošaričev gospodarski urad. Poleg tega pa si je mestna občina nabasala še novo pravdo. Bivši podžupan Roglič je skušal dokazati, da so cene goveji živini z zadnjem tednu padle za polovico, in da bi občinska mesnica sedaj delala lahko dobre kšefte (gospod Roglič je menda samo v sanjah izvedel za padanje cen).

Dr. Leskovar izjavi v imenu kluba SLS, da smo tudi mi za take občinske institucije, ki bi pošteno regulirale cene. A ako se v obč. podjetjih tako gospodari, kakor se je gospodarilo v bivšem gospodarskem uradu in ako se tako deluje, kakor se je delovalo v bivši obč. mesnici, potem se ne sme nikdo čuditi, ako smo mi in ako je občinstvo nezadovoljno s takim gospodarstvom. Dokler se ne bo našlo poštenih in zmožnih ljudi za taka podjetja, bo občina vedno doplačevala.

Občinski svetnik Uršič reagira na napade socialistov in demokratov, češ, da vsi mesarji gulijo občinstvo ter pravi, da mali mesarski obrtniki propadajo. Župan je zelo neokusno napadel mesarje, češ, da sedaj na dirkališčih nastopajo namesto grofov v Mariboru kar štirje mesarji, ter se je celo v daljšem besedičenju obregnu ob konjske dirke, pozabil pa je povedati, da celo država in druge korporacije skušajo z dirkami pospeševati domačo konjerejo. Nato se je sprejel predlog, da se naj misli zopet na otvoritev občinske mesnice.

Bahun predlaga, da naj se ustanovi tudi občinska pekarna. Kakor smo se informirali, je Bahun predlagal to radi tega, ker ga njegovi socialistični sodrugi ne marajo voliti v direktorij delavske pekarnice.

Nadalje poroča Weixl, da je žitni zavod ponudil mestni občini dobavo moke do 1. julija po zmernih cenah. Ker je žitni zavod privatno podjetje, se na predlog narodnih socialistov zadeva odloži ter se županu naloži, da se informira o natančnih pogojih in o tem v prihodnji seji poroča.

Podžupan Druzovič poroča, da želi mestna hranilnica, naj bi občinski odbor izvolil tri računske pregledovalce, ki bi pregledali bilanco. Odsek je predlagal v to svrhu Kežarja, dr. Jerovšeka in Druzoviča. Ker je dr. Jerovšek odklonil izvolitev, je nastala o mestni hranilnici zopet daljša debata. Dr. Leskovar povdarja, da, dokler mestna hranilnica ne bo spremenila pravil, kot zahtevamo, SLS ne reflektira na nobeno mesto, ki je v zvezi s tem zavodom. Naj se v upravni odbor hranilnice izvolijo člani občinskega sveta iz vseh strank, ne pa samo demokrati. Potem bo SLS tudi sodelovala in prebivalstvo bo zopet zaupalo zavodu. Ker tudi noben zastopnik NSS ni hotel prevzeti revizijskega mesta, se je akt vrnil odseku.

Oddaja del.

Stavbena dela bo tudi v letu 1923 izvrševala mestna občina v lastni režiji po svojem stavbenem uradu, ker si je baje pri tem zadnji dve leti prihranila 400.000 K. Druga dela se oddajo naslednjim ponudnikom:

tesarska dela: Franc Špes, mizarska dela: Produktivna zadruga mizarjev, ključavničarska dela: Ivan Sirak, slikarska dela: Josip Škof in Henrik Coffou, apertarska dela: Anton Čerin, kolarska dela: Jernej Polisk, pečarska dela: Franc Filipič, studenčna dela: Karel Švarc, kovaška dela: Ivan Šošarič, betonska dela: C. Pickel, pisalne stroje: Legat, železo: Ivan Andrašič, manufaktura: Martin Gajšek.

Oddaja kleparskih del se vrne odseku. Glede oddaje dimnikarskih del je odsek predlagal g. Raceka, a na predlog NSS in JDS se predlog vrne odseku.

Nato se je vršila tajna seja, v kateri se je razpravljalo o personalnih zadevah stavbenega urada.

Vladni komisar Mestne hranilnice v Mariboru se opozarja na gospodarstvo tega demokratskega zavoda in prosi, da javnosti pojasni: 1. ali se je z njegovo vednostjo in dovoljenjem nakupilo za več milijonov kron ničvrednih avstrijskih državnih papirjev, 2. ali pozna

podeljevanje kreditov kreditnega društva, katero ima baje zelo mnogo velikih, dvomljivih posojil, 3. ali more odobriti razpisanje denarja v razne liberalne namene, ko ima zavod milijonske izgube pri vojnih posojilih in raznih ničvrednih avstrijskih papirjih, 4. ali mu je znano, da funkcionarji in uradniki hranilnice in kreditnega društva špekulirajo z denarjem zavoda, 5. ali vidi, da ima zavod mnogo preveč uradnikov, izmed katerih so nekateri popolnoma nesposobni za službo? — Upamo, da bo g. veliki župan pritisnil na vladnega komisarja, da napravi red v tem zavodu, v katerem je naložen denar ljudstva, ne gg. dr. Irgoliča, Arnuša, Vodeba in drugih demokratov. Ako pa ne bo kmalu reda, se bo vložila potom poslancev interpelacija, ki bo osvetlila vzor-gospodarstvo demokratov ob meji. Garantiramo pa gospodi, da bode potem marsikdo moral zapustiti Maribor. G. vladni komisar bo mogoče tudi vedel, zakaj se gg. demokrati tako krčevito branijo izročiti Mestno hranilnico mariborski občini, katera še vedno jamči za hranilnico.

Nov demokratski vodja. «Naš Kukovec nam je vse zafurrak», je zatrjeval svojim tovarišem vojnim dobičkarjem sijajno propadli kandidat Lovro Petovar, «zato morramo mi politiko v roke vzeti.» Možati besedi je sledilo takoj dejanje. V Središču se je zbrala jara liberalna gospoda, dr. Gosak iz Ptujja ni manjkal, in na pritisk Petovarja sklenila, da se samostojneži in demokrati spet združijo, da spet skupaj poskusijo svojo srečo pri bodočih volitvah. Da bo temu pobratimstvu zasiguran dober uspeh, jamči oseba poeta Spindlerja, ki je bil kum samostojno-demokratske zveze. Tega moža se drži namreč strašna smola: pod njegovim vodstvom je propadel «Narodni list», «Narodni dnevnik», Narodna stranka, propadel po prihodu v Maribor dr. Kukovec, vsled njegove in «Taborove» «kunštne» politike je polovica demokratov v Mariboru šla med radikale, polomija za polomijo spremlja pesnika Lojzeta! G. Lovro Petovar, odbornik banke, večkratni milijonar, pa naj v bodoče spet kandidira, bo še hujše propadel, ker gotovo ne bo dobil v ormoškem okraju 247 in 178 je 425 glasov, temveč niti polovice ne.

Med odborniki radikalne stranke v Mariboru je mož, ki je med vojsko prišel večkrat kot oficir domu v Maribor in zmerjal svoje domače z «windische Bagage». Ta mož je po vojski, po prevratu, sedel v kolodvorski restavraciji, se tolkel po svoji denarnici in v blaženem nemščini povdarjal, da je denarnica — njegova domovina. Ljudje, ki so za časa vojske stanovali blizu bodevnice na Tržaški cesti, lahko pričajo o «narodnosti» tega gospoda, ugledni možje-demokrati iz Limbuša in Dravske doline so bili priče nastopa v kolodvorski restavraciji. G. dr. Ravnik kot zaveden narodnjak bo gotovo v seji odbora radikalne stranke prečistil celo zadevo, da nam ne bo treba priti z imenom in še bolj kompromitirajočimi dejanji na dan.

Ali gospod šef mariborske policije res ničesar ne bo videti. Na policijskem komisarijatu je videti dan na dan na vseh oddelkih in v vseh sobah zloglasnega upravnika «Tabora» in glavnega orjunskega prepečarja Reja. Reja nemoteno pobrska po vseh aktih, mu je na razpolago vsaka, še tako tajna ovadba, ker je iskren prijatelj gospoda Pavletiča. Vsako ovadbo glede orjunskih divjaštev zve Reja takoj, ko se je prijavila in jo še potem čita od stavka do stavka pisano s pisalnimi strojem, ker je «najboljši» prijatelj vseh strojepisk na komisarijatu. Uradniki na komisarijatu, ki slučajno niso prišli nas osrečevati iz juga, ampak so domačini, majejo z glavo ter pravijo, da je na policijskem komisarijatu v Mariboru vsaka tajnost naravnost izključena, ker imajo do vseh ovadb in aktov čisto prost dostop kriminalni tipi ala Reja, ki pa je seve debel prijatelj policijskega boga g. Pavletiča. Nismo denuncijanti, pa danes pove mo gospodu Kerševanu, da je njegova slepota le malo prevelika in naj se nikar ne čudi, če bo tudi njega zadel usoda njegovega prednika g. Senekoviča. Da imajo poulični razbojniki, prepečarji in radi podkupovanja iz služb odpuščeni kriminalni tipi na policijskem komisarijatu malodane glavno besedo in vse na vpogled, to že presega vse meje potrpežljivosti in za to dejstvo bo zvedel tudi Beograd.

Mladeniči in možje, na plan! Na binkoštni ponedeljek vsi na marijanski shod v Celju! Priglase sprejema za udeležence iz Maribora in okolice g. A. Krepek, Maribor, Cankarjeva ulica 8. Vsi udeleženci imajo pravico do polovične vožnje. Ista znaša iz Maribora v Celje in nazaj 15 din. Odhod iz Maribora na binkoštni ponedeljek ob 5.20 zjutraj. Pridružijo pa se lahko tudi drugi možje in mladeniči.

Pokojni ing. Drago Svigelj, ki je preminul te dni ob žalosti vseh, ki so ga poznali, se je rodil dne 21. oktobra 1893 v Borovnici pri Ljubljani. Leta 1905 se je vpisal na poljansko II. drž. gimnazijo v Ljubljani. Gimnazijska leta so mu tekla nemirno, kakor tako mnogemu slovenskemu dijaku: z instrukcijami se je preživljal, v dijaški kuhinji se prehranjeval. Kot izvrsten dijak je končal leta 1913 gimnazijske nauke z izvrstnim uspehom. Še isto leto se je v jeseni in skribiral na češki tehnični visoki šoli (odbor zemeljsky) v Pragi, kjer ga je našla svetovna vojska. Kot poročnik se je boril na soški fronti, kjer ga je kruto spopadla malarija. Zdravil se je v Kraljevicu na Češkem v raznih bolnicah, celo leto dni se je boril s smrtjo ter se je otresel za nekaj let. Še pred koncem vojne je zopet študiral, vsak dopust je uporabil le za svoj študij. Po prevratu je hitel zopet v Prago, kjer je leta 1919-20 končal svoje strokovne nauke z izvrstno oceno. Prvo službeno mesto je nastopil leta 1920 v Križevcih na Hrvatskem kot gospodarski pristav in učitelj na ratarnici, toda ostal je tamkaj komaj leto dni. Težnja za delom na strokovnem polju ga je privlekla v Maribor, kjer je kot prvi

profesor in nastavnik na srednji kmetijski šoli sploh, polagal in položil temelj omenjenemu zavodu, ki ima prinesiti toliko koristi našemu narodu. Poglobljal se je vedno globlje v svojo strako, v svoje ideje, ki jih je zastopal z verno in tolmačil z ognjem. Bil je srečen v svoji misli, a toliko bolj nesrečen v svojem življenju. In zvesto ga je spremljala pošast — bolezen — ter mu razjedala in razgrizla mlado rodbinsko srečo. Umrl je na posledicah zdravljenja z arzenom proti malariji. Pokojnik je bil izboren in zelo priljubljen učitelj, prvovrsten strokovnjak in blag sodrug. Ponesel je v pozabnost krasnih načrtov in idej, ležer in želj, ki so pa vse bile osredotočene v enem: Povzdigniti kmetijsko strokovno znanje, dvigniti zavod do veljave in z vsem tem koristiti mišemu narodu!

Pevsko društvo «Stankovič» iz Beograda priredi v tem mesecu v Zagrebu, Ljubljani, na Bledu, v Celju in dne 15. t. m. (v torek) v Mariboru v Götzovi dvorani koncert, na katerega vsporedu so srbske pesmi, harmonizirane po Števanu Mokranjcu. Društvo je pod zaščito Nj. Vel. kralja, šteje 78 pevcev in pevk, zborovodja je ravnatelj beogradske opere Stanislav Binički. Društvo dospe v Maribor v torek dne 15. t. m. ob 12.20 uri in ga bodo naša kulturna društva kar najpristraneje sprejela. Vabimo vsa kulturna društva in narodno ženstvo, da se sprejema udeležijo. Društvo odpotuje iz Maribora dne 16. t. m. pop. ob 4.20.

Predavanje o domači umetnosti. Na povabilo Zgodovinskega društva bo predaval dne 25. maja ob osmih zvečer v veliki kazinski dvorani pokrajinski konservator g. dr. Stele o umetnosti na Slovenskem. Predavanje bo pojasnjeval s skioptičnimi slikami. Mesca aprila je isti gospod predaval v Ptujju kot gost ondotnega Muzejskega društva in je bilo mestno gledališče, v katerem se je vršilo predavanje, da zadnjega količka polno ukaželjnega in za umetnost vnetega občinstva. Upamo, da tudi Maribor ne bo zaostal za Ptujem. Vstopnina bude prav skromna: za sedeže 1. do 3. vrste 5 din., za ostale sedeže 3 din., za stojišča 1 din. Predavanje je namenjeno proslavi 20letnice Zgodovinskega društva.

G. dr. Justin, poveljnik vojaške bolnice v Mariboru, bo začel ordinirati jutri v Jurčičevi ulici št. 8 od dveh popoldne naprej.

Smrt našega pristaša pri Sv. Petru pri Mariboru. Umrl je dne 10. maja Karel Gornik, viničar in oskrbnik pri gospej Kočevar. Bil je odločen naš pristaša, kremenitega značaja, zanesljiv v svoji službi, zato je bil tudi izvoljen za občinskega odbornika, kjer je bil mož na svojem mestu. Njegova smrt je težka izguba za nas, posebno pa za Gornikovo rodbino. Naj jo tolaži Bog, rajnemu prijatelju Karlu pa daj večni mir in pokoj!

Pobegnili sta iz Drž. dečjega doma v Mariboru 14 letni Ferdinand Šimek in 12 letni Konrad Kramberger. Svojim tovarišem sta isto jutro pripovedovala, da bode-ta šla v Indijo. Zdi se, da sta šla proti jugu po Tržaški cesti in da se klatita kje v mariborski okolici. Dečka imata na sebi temnomodre vrhne suknjiče, sta bosa in gologlava in v kratkih hlačah. Ako bi se ju kje zalotilo, daj se jih takoj odda najbližji orožniški stanici ali pa direktno nazaj v zavod.

Mariborsko mestno kopalnišče je glasom občinskega sveta vsaki teden dni odprto in sicer v torek, sredo, četrtek, petek in soboto. Parna kopel je ob torkih, četrkih in sobotah za gospode, ob sredah in petkih pa za dame. Kadna kopel je vse navedene dni vsem strankam dostopna. V slučaju slabega obiska se bo obrtovanje zopet skrčilo na tri dni tedensko, zato je priporočati občinstvu, da bi se posluževalo kopeli v prvih kopalnih dneh, da se na ta način prepreči naval ob sobotah. Kopalnišče je odprto od 10. do 19. ure, blagajna pa do 18. ure.

Popis živine in vozil v Mariboru. Tekom tega mesca se bo vršilo za Maribor popisovanje živine in vozil. Vsled tega se pozivajo vsi v mestu Maribor bivaajoči posestniki živine (konj in volov) in vozil, kateri dosedaj še sploh niso prijavili živine in vozil mestnemu magistratu, da isto prijavijo dne 16. t. m. v mestnem vojaškem uradu, Slomškov trg št. 5-1. od 8. do 14. ure. Kdor bi se tem upozivu ne odzval, bo kaznovan v smislu obstoječih predpisov voj. kaz. zakona.

Najdena ura. V četrtek, dne 10. t. m., se je našla na cesti med Mariborom in Kamnico ura. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi pri šolskih setrah v Mariboru.

Vabilo na redni občni zbor Posojilnice na FRANKOLOVEM, r. z. z. n. z., ki se bo vršil v nedeljo, dne 20. maja, ob pol 9. uri dopoldne v Društvenem domu s sledečim sporedom: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Predložitev in odobrenje računskega zaključka za l. 1922. 3. Čitanje revizijskega poročila o izvršeni reviziji. 4. Prememba pravil. 5. Volitev članov v načelstvo in nadzorstvo. 6. Prosti predlogi. Ako bi ob določeni uri ne bilo zadostno število članov navzočih, vrši se pol ure pozneje na istem prostoru in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki bo sklepal brez ozira na število navzočih. — Odbor. 499

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevedel Paulus.

«Jaz pa le to vem», je glasno začel Jellyband, «da tamle zunaj onstran vasi živi moj prijatelj Peppercorn, tisti, ki ima gostilno pri «Zelenem medvedu», in to vem, da je bil do zadnjih časov zvest in pošten Anglež kakor katerikoli izmed nas. — Pa sedaj pogledajte za

njim! Spečal in sprijaznil se je z enim tistih žabojedov, z enim tistih od Boga in ljudi zapuščenih in zavrženih ogleduhov in vohunov, ki hodijo s slabimi nameni k nam preko vode. Dobro —. In kaj se je zgodilo? Peppercorn je ves po koncu in govori o revoluciji in o svobodi in o drugih takih rečeh, prav kakor tale Hempseed tukaj!»

«Oprostite, gospod Jellyband!» je spet slabotno ugovarjal Hempseed. «Tega nisem rekel —.»

Jellyband je govoril glasno in vsa družba je s tiho grozo in z odprtimi usti poslušala njegovo pripovedovanje o Peppercornovem pohujšljivem obnašanju. Pri ozki mizici v kotu sta sedela dva gosposki oblečena gosta. Domino sta igrala, pa že nekaj časa sem je bilo, da sta pustila igro in z očitnim zanimanjem sledila Jellybandovim političnim izvajanjem.

Eden njiju se je tedaj obrnil proti peči, kjer je stal Jellyband. Miren, prezirljiv smehljal se mu je zibal krog tenkih usten.

«Vi torej mislite», je pravil, «da so tisti Francozi, — vohuni se mi zdi da ste jih imenovali — da so presneto navihani ljudje, ker se jim je posrečilo omeščati, da tako rečem, politično naziranje vašega stanovskega tovariša. Kako se jim je neki to posrečilo?»

«Kako —? Pregovorili so ga! Tule Francozi — in Hempseed tule vam bo potrdil, da je res — vam ovijejo človeka krog malega prsta —!»

«Res, gospod Hempseed?» je vljudno vprašal tujec.

«Ne, gospod!» se je jezno branil Hempseed. «Tega potrdila vam ne morem dati!»

«Upajmo torej», je dejal tujec, «da se tem navihanim francoskim vohunom ne bo posrečilo izpodnesti vašega naziranja in vaše angleške zvestobe.»

To je bilo preveč za poštenega Jellybanda. Prasnil je v bučen smeh in se smejal, da so ga rebra bolela.

«Ha ha ha! Meni, pravite, meni —? Meni bi naj kdo izpodnesel moje politično naziranje in mojo angleško zvestobo —? Čujte, niti čašice vina bi ne hotel izpiti skupaj z enim tistih Francozov in če bi mi kateri teh žabojedov začel govoriti o svoji krvavi svobodi in enakosti, pljunil bi predenj, tako vam povem —.»

«No, no!» je dejal tujec pomirjajoče. «Vidim, da ste strašno nasajeni zoper te preklicane Francoze. Pa tule na vaše zdravje, ako me hočete počastiti!»

Nalil je kozarce, dal enega gostilničarju, drugega pa vzel sam v roke.

«Zvesti, pošteni Angleži smo», je rekel in spet mu je zaigral njegov prezirljivi smehljal krog tenkih usten, «— pa toliko moramo priznati, da eno dobro stvar vsaj dobimo iz Francije, tole rujno kapljico!»

«Ej, tega vam nihče ne bo zanikal!» je pritrtil gostilničar.

«In čašo tele rujne francoske kapljice na zdravje našemu spoštovanemu Jellybandu, najboljšemu možu na Angleškem!» je napil tujec s povzdignjenim glasom.

Glasni vzkliki so zadoneli po sobi, kozarci so se dvignili, vrčki so ropotali, vse je klicalo živijo Jellybandu, najbolj tisti, ki so mu bili večje ali manjše število «ceh» na dolgu.

III.

Begunci.

Sally je planila v sobo.

V glasnem šumu in šundru nobeden gostov ni slišal, da so zunaj pred gostilno zatopotala konjska kopita. Jezdec, ves moker, da se je cedilo od njega, se je ustavil pred hišnimi vrati. Hlevar mu je pohitel na pomoč, Sally pa je skočila v sobo, da naznani novega gosta.

Pa že so se vrata odprla, svež, prisrčen glas je krepko zadonel po sobi.

«Oče, lord Anton je prispel!» je zaklicala.

«Ej, Sally, bistre so vaše oči —! In vsak dan ste lepši, to se vam mora priznati! Moj dobri prijatelj

Jellyband ima gotovo polne roke dela, da vas brani pred vsiljivimi fanti, kaj —?»

In prijazno je vščipnil prišlec domačo hčerko v zardela lica, Jellyband pa je postrežljivo hitel pozdravljat svojega odličnega gosta.

Lord Anton Dewhurst je bil visokozrastel, širokoplečast mlad človek veselega, prikupljivega lica. Njegov glasni, brezskrbni smeh je povsod vzbudil dobrovoljo, kjerkoli se je oglasil. Prijeten družabnik je bil, vljuden in olikan, ne preveč duhovit, pa splošno priljubljen v londonskih družabnih krogih in v vaških gostilnah. V «Zadovoljnem ribiču» ga je vsak človek poznal. Rad je naredil «za zabavo» izlete preko «Rokava» v Francijo in vsakokrat je prenočeval pod gostoljubno Jellybandovo streho. —

(Dalje prihodnjic.)

E 277/22

27

Dražbeni oklic.

Dne 2. junija 1923, ob 11. uri se vrši pri podpisnem sodišču na sobi št. 27, prisilna dražba nepremičnine vl. štev. 108 k. o. Krčevina, hiša štev. 157 s hlevom, skladiščem, drvarnico in vrt.

Cenilna vrednost 330.467 K, najmanjši ponudek 166.908 K 50 v.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaje. Dražbeni pogoji pri podpisanemu sodišču na sobi št. 26.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IV.,
dne 13. aprila 1923.

! Lepenka !

se dobi v vsaki količini in vseh številkah po tovarniških cenah v lastnem skladišču CERŠAŠKE TOVARNE v MARIBORU, MAISTROVA ULICA št. 19
Telefon 402

SLIKE ZA BIRMO

Najnižje cene.

FOTO-ATELIER
C. TH. MEYER, MARIBOR
Gosposka ulica 39.

Birmanska darila

v velik izbori in najnižjih cenah nudi

F. Kneser

urad

Maribor, Slovenska 5

FOTO-ATELIER, MAKART

Razstava povsem novih slik. Prenovljeni in povečani razstavnici prostori. Zmerne cene. Za birmo posebno znižane cene. Samo Gosposka ulica 27.

Nasproti hotela „pri Zamorcu“.

Fant k 2 konjema in za do-mače delo se išče. Naslov v uredništvu lista. 1-2 246

Pošteno dekle, ki zna kuhati se išče. Naslov v uredništvu lista. 1-2 265

Stavbišče

in stavbeni material potrebuje Kreditna in stavbna zadruga MOJMIR, Maribor, Rotovski trg.